

Επίκαιρα

Θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Υπεύθυνος ύλης: Ξενοφών Κοντιάδης

Απρίλιος 2012, Τεύχος 13

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Κωδικοποίηση νομοθεσίας - προτάσεις απλούστευσης της εφαρμογής της νομοθεσίας στο πεδίο της Ισότητας των φύλων»

Εκδηλώσεις

- Επίδοση των Συμμείκτων «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη» στον Πέτρο Ι. Παραρά, Ξενοδοχείο Divani Caravel, 4 Απριλίου 2012, ώρα 19:00
- Συνέδριο «Επικοινωνία, Τεχνολογίες και Εξουσία», Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, 24 Απριλίου 2012, ώρες 15:30-21:00

Νέα βιβλία

- «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη. Σύμμεικτα προς τιμήν του Καθηγητή Πέτρου Ι. Παραρά», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2012, 1.200 σελ.

Το Σύνταγμα και οι Προεδρικές Εκλογές του 2012

Jack Balkin, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Yale

Προσπαθώντας να προσδιορίσω τους λόγους για τους οποίους οι Πρόεδροι των ΗΠΑ διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του Συντάγματος θα χρησιμοποιήσω τη μελέτη του Stephen Skowronek, η οποία περιγράφει την προεδρία Ομπάμα ως μια προεδρία ενάντια στο ρεύμα. Ο Πρόεδρος που χαρακτηρίζεται ως «ενάντιος στο ρεύμα» πορεύεται αντίθετα προς τις τρέχουσες συνταγματικές τάσεις και τις κρατούσες πολιτικές αντιλήψεις της εποχής του (παραδείγματα αποτελούν οι Πρόεδροι Cleveland, Wilson, Nixon και Clinton). Σύμφωνα με την ανάλυση του Skowronek, οι Πρόεδροι «ενάντια στο ρεύμα» αναζητούν ανανεωτικούς δρόμους χωρίς να έχουν καθαρή εντολή να προβούν σε ρήξη με το παρελθόν. Η θεώρηση του Ομπάμα ως τέτοιου Προέδρου μπορεί να εξηγήσει δύο αξιοπερίεργα στοιχεία της προεδρίας του, τα οποία όντας αντιθετικά μεταξύ τους προκαλούν αμηχανία σε πολλούς πολιτικούς αναλυτές.

Πρώτον, ο Ομπάμα δεν επέφερε πρωτοποριακές συνταγματικές αλλαγές, αλλά έδρασε κατά κύριο λόγο μέσα στο πλαίσιο που είχε ήδη τεθεί κατά την προεδρία Ρήγκαν. Με τον τρόπο αυτό απογοήτευσε σε πολλά ζητήματα τους φιλελεύθερους συναδέλφους του, παρά τα σημαντικά επιτεύγματά του τόσο στην εξωτερική πολιτική όσο και σε δημόσιες πολιτικές που εφάρμοσε στο εσωτερικό της χώρας. Δεύτερον, παρά το μετριοπαθές ύφος και την εκπεφρασμένη επιθυμία του να δρα υπερκομματικά, η στάση των Ρεπουμπλικανών αντιπάλων του δείχνει ότι θεωρούν πως έχει προβεί σε μια πραγματική συνταγματική επανάσταση, η οποία, όπως πιστεύουν, θα ανατρέψει τα θεμέλια του Αμερικανικού Συντάγματος. Το παράδοξο με τους Προέδρους που πορεύονται «ενάντια στο ρεύμα» είναι πως παρότι συνήθως επιλέγουν συμβιβαστικές λύσεις και κρατούν μετριοπαθή στάση, απογοητεύοντας έτσι συχνά τα μέλη του κόμματός τους, οι πολιτικοί τους αντίπαλοι εξαγριώνονται ακόμα περισσότερο με στιδήποτε και αν πράξουν. Αυτό εξηγεί γιατί ο Πρόεδρος Ομπάμα, ενώ θεωρείται «ξεπουλημένος»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

από μεγάλη μερίδα των δημοκρατικών, οι αντίπαλοί του τον θεωρούν κρυπτο-μουσουλμάνο, κρυπτο-ριζοσπάστη, χειριστικό και μηχανοράφο (με άλλα λόγια «πολιτικό του Σικάγο»), ο οποίος προωθεί ένα απομακρυσμένο από τη θρησκεία, σοσιαλιστικό πολιτικό πρόγραμμα που θα καταστρέψει για πάντα την παραδοσιακή αμερικανική ελευθερία. Η μετριοπαθής, συμφιλιωτική πολιτική του Ομπάμα, όπως και άλλων Προέδρων που πορεύτηκαν «ενάντια στο ρεύμα», είχε ως αποτέλεσμα να ωθήσει σε πιο ακραίες θέσεις τους αντιπάλους του, οδηγώντας σε μια εκλογική αναμέτρηση που έχει κοινά στοιχεία με τις εκλογές του 1972 ή του 1996.

Είναι πιθανό τελικά ο Ομπάμα να καταγραφεί στο μέλλον ως μεταρρυθμιστής Πρόεδρος (ας θυμηθούμε τη δεύτερη θητεία του Jackson). Όμως, ακόμα και αν ο Ομπάμα επιδιώξει να καταστεί μεταρρυθμιστής στη δεύτερη θητεία του, ενδέχεται το φαινόμενο το οποίο ο Skowronek αποκαλεί «ανελαστικότητα» ή «στερεοποίηση» των πολιτικών θεσμών να έχει εισαγάγει στο σύστημα τόσα πεδία αρνησικυρίας (για παράδειγμα τη λειτουργία της Γερουσίας και το ρόλο του χρήματος στην πολιτική), στενεύοντας ταυτόχρονα σε τέτοιο βαθμό τα περιθώρια ουσιαστών αλλαγών, ώστε η δυνατότητα σημαντικών μεταρρυθμίσεων να έχει καταστεί εξαιρετικά δύσκολη στη σημερινή εποχή.

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

<http://balkin.blogspot.com, 8/3/2012>

Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού

Νίκος Αλιβιζάτος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου Πανεπιστημίου Αθηνών

Η κυβέρνηση Παπαδήμου φαίνεται να ολοκληρώνει επιτυχώς το έργο της. Καθώς, λοιπόν, η χώρα βαδίζει προς τις 14ες βουλευτικές εκλογές από το 1974, πολλοί διερωτώνται μήπως έκλεισε ο κύκλος των μονοκομματικών κυβερνήσεων και περνούμε σε μια περίοδο κυβερνήσεων συνεργασίας. Αν αυτό συμβεί, αν δηλαδή, στα χρόνια που έρχονται –και όχι μόνο στις προσεχείς εκλογές– κανένα κόμμα δεν προσεγγίζει την αυτοδύναμη πλειοψηφία, θα έχει ασφαλώς συντελεστεί η σημαντικότερη αλλαγή στη λειτουργία του κοινοβουλευτικού μας πολιτεύματος, εδώ και πολλές δεκαετίες.

Το ίδιο ερώτημα τέθηκε για τελευταία φορά το 1989-90, ελέω απλής αναλογικής του φθίνοντος ΠΑΣΟΚ. Τότε, όμως, τα δύο μεγάλα κόμματα διατηρούσαν ακόμη τις δυνάμεις τους και

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

ένα τουλάχιστον από αυτά, η Νέα Δημοκρατία του Κων. Μητσοτάκη, άγγιζε την αυτοδυναμία. Σήμερα, απεναντίας, ένα ποσοστό της τάξεως του 30% φαίνεται περίπου ισοδύναμο με εκλογικό θρίαμβο. Άρα τα πράγματα είναι διαφορετικά.

Η οικονομική κρίση δεν επιτρέπει βέβαια σοβαρές προβλέψεις για το πώς θα πορευθούν τα πολιτικά μας πράγματα. Σε Ελλάδα και Ευρώπη η ρευστότητα είναι τόσο μεγάλη, ώστε να μην αποκλείονται εξελίξεις, που έως πρόσφατα φαινόταν αδιανόητες. Παρά ταύτα, η νεότερη πολιτική μας ιστορία έχει μερικά σταθερά χαρακτηριστικά, από την υπενθύμιση των οποίων μπορούν να συναχθούν χρήσιμα συμπεράσματα.

Ο συγκρουσιακός χαρακτήρας της πολιτικής αντιπαράθεσης είναι το πρώτο από τα χαρακτηριστικά αυτά. Στον τόπο μας οι διαφορές προσωποποιούνται και συνήθως μεγεθύνονται ακόμη και όταν είναι ασήμαντες. Έτσι οι συγκλίσεις σπανίζουν. Η ελληνική γλώσσα είναι η μόνη στην Ευρώπη στην οποία η λέξη «συμβιβασμός» έχει αρνητικό περιεχόμενο. Σχεδόν ισοδυναμεί με τη λέξη «προδοσία».

Δεν είναι, συνεπώς, παράδοξο ότι ο ελληνικός κοινοβουλευτισμός υπήρξε ευθύς εξαρχής πλειοψηφικός. Σε αυτό συνέτεινε, βέβαια, και ο εκλογικός νόμος, που από την εποχή του «σφαιριδίου» (1864-1923) καθιέρωνε ποικίλες εκδοχές πλειοψηφικών συστημάτων.

Δεν είναι έτσι τυχαίο ότι σε πάνω από τις μισές εκλογές της νεότερης Ιστορίας μας, το πρώτο κόμμα πετύχαινε αυτοδύναμη πλειοψηφία συγκεντρώνοντας ποσοστά πολύ κατώτερα του 50%, αν όχι και του 45%. Αντίθετα, οι κυβερνήσεις συνεργασίας ήταν η εξαίρεση. Οι ελάχιστες που τελικά σχηματίστηκαν εξαιτίας της απλής αναλογικής (1926-28, 1950-52, 1989-90) ήταν κυβερνήσεις «ακινήσιας». Έτσι αντιμετωπίστηκαν περισσότερο ως «ανωμαλία» και «παρένθεση», που αργά ή γρήγορα θα έπρεπε να κλείσει, παρά ως θετικό προηγούμενο.

Όσο και αν η μεγάλη απαξίωση των κομμάτων και του πολιτικού μας συστήματος ενδέχεται να προδικάζουν ανατροπές και σε αυτό το πεδίο, δεν πιστεύω ότι θα φτάσουν έως το σημείο να σβήσουν τα ανωτέρω βαθιά χαρακτηριστικά της νεότερης Ιστορίας μας. Η πολιτική αντιπαράθεση δύσκολα θα πάψει να είναι στον τόπο μας συγκρουσιακή και ο κοινοβουλευτισμός μας πλειοψηφικός.

Κοντολογίς, όσο και αν τα 1-2 προσεχή χρόνια είναι μάλλον βέβαιο ότι θα οδηγηθούμε σε κυβερνήσεις συνεργασίας, μεσομακροπρόθεσμα πιστεύω ότι θα επιστρέψουμε στην «πεπατημένη»: με τους ίδιους ή διαφορετικούς πρωταγωνιστές, θα επανέλθουμε δηλαδή στο γνωστό δικομματικό πρότυπο, απαλλαγμένο –όπως θέλω να ελπίζω– από τα μοιραία εκείνα χαρακτηριστικά (αλαζονεία, απουσία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

θεσμικών αντίβαρων, έλλειψη λογοδοσίας) που τα τελευταία χρόνια μάς οδήγησαν στην καταστροφή.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», ΕΝΘΕΤΑ: FORUM 3/3/2012

Πολιτική και Σύνταγμα

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Επιστ. Δ/ντης Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Η επίκληση του Συντάγματος στη μετά το Μνημόνιο εποχή είναι ακατάπαυστη. Πολυάριθμα νομοθετήματα, που ψηφίστηκαν την τελευταία διετία για τη συμμόρφωση της χώρας στις δεσμεύσεις έναντι των δανειστών της ή για την υιοθέτηση συμπληρωματικών περιοριστικών πολιτικών, αμφισβητήθηκαν ως αντισυνταγματικά και τέθηκαν στην κρίση των δικαστηρίων. Εμβληματικές, με τεράστια δημοσιότητα και νομικό ενδιαφέρον, ήταν οι δικαστικές διαμάχες για το πρώτο Μνημόνιο, για την έκτακτη φορολόγηση των ακινήτων μέσω λογαριασμών της ΔΕΗ και για την εργασιακή εφεδρεία. Σήμερα εκκρεμούν δεκάδες δικαστικές προσφυγές διαφόρων κατηγοριών εργαζομένων, ενώσεων πολιτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων εναντίον αποφάσεων της διοίκησης, με κύριο επιχείρημα την αντισυνταγματικότητά τους.

Η εγγενής ελλειπτικότητα του Συντάγματος επιτρέπει στον καθένα, νομικό ή απλό πολίτη, να εκφέρει τη γνώμη του ως προς τη συνταγματικότητα των επιλογών του νομοθέτη και της διοίκησης. Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι ο υπερχειλίζων συνταγματικός λόγος αποδεικνύεται επωφελής είτε για την αξιοπιστία του Συντάγματος, είτε για εκείνους που επενδύουν την πολιτική ή άλλη διαφωνία τους με συνταγματικά επιχειρήματα. Η ερμηνεία του Συντάγματος και ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων αποτελούν μια επιστημονική διεργασία που προϋποθέτει εξειδικευμένη γνώση και συχνά τη συνέργια περισσότερων κλάδων του δικαίου, ώστε να οδηγήσουν σε λύσεις όχι μόνο πειστικές αλλά και εφαρμόσιμες.

Ταυτόχρονα, κατά την εκφορά συνταγματικού λόγου κρίσιμη είναι η επίγνωση της σχέσης ανάμεσα στο νομοθέτη και το δικαστή, δηλαδή κατ' ουσίαν η αναγνώριση των ορίων της δικαστικής εξουσίας. Ο δικαστής, όταν αποφασίζει για τη συνταγματικότητα των νόμων, δεν λειτουργεί εν κενώ, δεν τίθεται αντιμέτωπος με κανόνες δικαίου σε συνθήκες εργαστηρίου, αλλά καλείται να σταθμίσει συγκρουόμενα συμφέροντα, να ρυθμίσει εύθραυστες κοινωνικές σχέσεις, να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

συγκεκριμενοποιήσει αόριστες νομικές έννοιες. Πού τελειώνει ο ρόλος της δημοκρατικά νομιμοποιημένης πολιτικής εξουσίας και πού αρχίζει αυτός του δικαστή-προστάτη του Συντάγματος αποτελεί ένα δισεπίλυτο ζήτημα, πάνω στο οποίο δεν μπορούν να υπάρξουν οριστικές απαντήσεις.

Σε μια περίοδο πλήρους ανατροπής όχι μόνο εργασιακών και κοινωνικών κεκτημένων, αλλά ευρύτερα ενός μοντέλου λειτουργίας της πολιτείας και βιοτικών προτεραιοτήτων, η αναζήτηση σταθερών πεδίων αναφοράς είναι και εξηγήσιμη και εύλογη. Ωστόσο, η προσφυγή στο Σύνταγμα αποτελεί δείγμα αφομοίωσης της υποχρέωσης σεβασμού ενός θεμελιώδους κώδικα οργάνωσης της κοινωνικής συμβίωσης μόνον εφόσον δεν εκφυλίζεται σε αυτοαναφορική συνταγματική φλυαρία.

Η κατάχρηση συνταγματικού λόγου, ιδίως όταν προέρχεται από όσους διαθέτουν θεσμικό ρόλο, ενδέχεται να οδηγήσει στην καλλιέργεια αστήρικτων προσδοκιών και στην απαξίωση τόσο του συνταγματικού κειμένου όσο και των κρατικών οργάνων που λειτουργούν βάσει αυτού. Το Σύνταγμα αποτελεί εγγύηση και οχυρό απέναντι στην κατεδάφιση αρχών, αξιών και δικαιωμάτων, όχι μέσο διευθέτησης πολιτικών διαφορών. Άλλωστε, στη δημοκρατική πολιτική αντιμαχία η τελευταία λέξη διατυπώνεται, ευτυχώς, στις γενικές εκλογές και όχι στις δικαστικές αίθουσες.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 27/3/2012

Ο νομοθέτης και η ιστορία

Πέτρος Ι. Παραράς, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας και Ομότιμος Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου

Στις 28 Φεβρ. 2012 δημοσιεύθηκε απόφαση του Συνταγματικού Συμβουλίου της Γαλλίας (Nº 2012-647 DC) με την οποία κρίθηκε αντισυνταγματικός πρόσφατος νόμος που ποινικοποιούσε την άρνηση της Γενοκτονίας των Αρμενίων από τους Τούρκους στο διάστημα 1915-1917. Θεωρήθηκε ότι παραβιάζει την ελευθερία της έκφρασης. Με την ευκαιρία αυτή ακολουθούν ωρισμένες επίκαιρες επισημάνσεις: Το κείμενο του νόμου αυτού είχε υπερψηφίσει και η αντιπολίτευση των σοσιαλιστών στη Γερουσία (23.1.2012). Ήταν πάγιο αίτημα περίπου 500.000 Γάλλων αρμενικής καταγωγής για να αποκρούσουν την θέση των Γάλλων τουρκικής καταγωγής που δεν δέχονται ως ιστορικά αποδεδειγμένη την γενοκτονία (αρνητισμός). Η Τουρκία χαρακτήρισε την ενέργεια αυτή της γαλλικής Κυβέρνησης ως ρατσιστική που παραβιάζει την ελευθερία της έκφρασης,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

αποβλέπει δε σε καθαρά πολιτικούς λόγους ενόψει των επικείμενων προεδρικών εκλογών, κατηγόρησε δε την Γαλλία για γενοκτονία εναντίον του λαού της Αλγερίας και απείλησε για οικονομικά κυρίως αντίποινα.

Είχε προηγηθεί ο γαλλικός νόμος του 2001, όπου οριζόταν ότι «η Γαλλία αναγνωρίζει δημόσια την γενοκτονία των Αρμενίων το 1915», αλλά το κείμενο αυτό ήταν απλώς μια Διακήρυξη χωρίς νομικές συνέπειες. Τώρα ο «αρνητισμός» καθίσταται ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ένα χρόνο φυλάκιση και 45.000 ευρώ πρόστιμο, όπως προβλέπεται και από το νόμο του 1990 που καταδικάζει την άρνηση της γενοκτονίας των Εβραίων κατά τον β' παγκόσμιο πόλεμο.

Κατά την συζήτηση στη Γερουσία, η αντίθετη επιχειρηματολογία προέβαλε την θέση ότι ένας ποινικός νόμος δεν μπορεί να παρεμβαίνει στον χώρο της ιστορίας, μονοπωλώντας, έτσι, την όποια ιστορική αλλά μοναδική, κατ' αυτόν, αλήθεια. Ο δε σοσιαλιστής πρόεδρος της νομοθετικής επιτροπής Jean-Pierre Sueur αρνήθηκε την ψήφιση, λέγοντας ότι το Κοινοβούλιο δεν είναι Αμφιθέατρο όπου διδάσκεται η ιστορία. Αλλά και η έγκριτη κεντροαριστερή εφημερίδα «Le Monde» (23.12.2011) αντέδρασε άμεσα, χαρακτηρίζοντας άχρηστους όλους αυτούς τους νόμους και θέτοντας δύο ερωτήματα α) σε τι χρησιμεύουν αυτοί οι νόμοι και β) γιατί ο Πρόεδρος Sarkozy βιάζεται να ψηφισθεί τώρα αυτός ο νόμος. Επικαιροποιείται, λοιπόν, πάλι η «διαμάχη των ιστορικών» που δίχασε, στη Γερμανία της δεκαετίας του '80, ιστορικούς και πολιτικούς φιλοσόφους (Ernst Nolte – Jürgen Habermas) που ανέπτυξαν ή απέκρουσαν γενικότερα την θεωρία του «αρνητισμού» (Revisionismus→Negationismus) που έθετε σε νέα διαπραγμάτευση σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Η κίνηση αυτή επεκτάθηκε και σε άλλες χώρες, οι οποίες και έλαβαν αυστηρά νομοθετικά μέτρα, ειδικά εναντίον αυτών που αμφισβήτησαν (αρνήθηκαν) το Ολοκαύτωμα των Εβραίων από τους Γερμανούς (Shoah), ακριβώς για να παραμείνει ζωντανή η μνήμη αλλά και η αδιαμφισβήτητη αυτή ιστορική αλήθεια της γενοκτονίας ολόκληρου λαού.

Όμως, κάθε υπερβολή ενέχει κινδύνους. Έτσι, στη Γαλλία, δέχθηκε σφοδρή επίθεση, για δήθεν ιστορικές αναλήθειες, ο ιστορικός Olivier Grenouilleau με αφορμή τη δημοσίευση (2004) του βιβλίου για το «Δουλεμπόριο των νέγρων» που κρίθηκε όμως ως τελείως αντικειμενικό, απέσπασε δε και τον έπαινο της Γαλλικής Ακαδημίας. Τον επόμενο λοιπόν χρόνο, 19 διαπρεπείς Γάλλοι ιστορικοί και ακαδημαϊκοί, κάθε άλλο δε παρά συντηρητικοί, υπέγραψαν κοινή Δήλωση, ζητώντας να καταργηθούν όλοι οι νόμοι που σχετίζονται με ιστορικά γεγονότα (lois mémorielles), όπως είναι και ο νόμος του 2001 που χαρακτήρισε ως έγκλημα κατά της ανθρωπότητας την από

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

τα δυτικά κράτη εμπορία νέγρων από τον 15^ο αιώνα και εντεύθεν. Την Δήλωση υπέγραψαν, μεταξύ άλλων, οι γνωστότατοι Vernant, Paul Veyne, Pierre Vidal-Naquet, René Rémond κ.λπ. Στους παραπάνω προστέθηκε και ο διακεκριμένος Γάλλος ακαδημαϊκός Pierre Nora με εκτενές και καυστικό κείμενο στην εφημερίδα "Le Monde" (11.10.2008), ο οποίος, ως ιστορικός, δεν δέχεται επίσης την παρέμβαση της πολιτικής εξουσίας στον τομέα της έρευνας και της διδασκαλίας της ιστορίας (για περισσότερα, βλ. στο περιοδικό "Δικαιώματα του Ανθρώπου", Ν^ο 39/2008, σελ. 1045 επ.). Γενικεύοντας, να τονίσω ότι, κατά την φύση του πράγματος, δεν μπορεί να αποτελεί περιεχόμενο του όποιου νόμου –που είναι κείμενο κανονιστικό– η σ' αυτόν καταγραφή ιστορικών γεγονότων ως αμετακλήτων, διότι έτσι χειραγωγείται η επιστήμη του ιστορικού.

Ενόψει, λοιπόν, της νέας αυτής διαμάχης, νομίζω ότι η λύση πρέπει να βρεθεί κάπου στη μέση: για κείμενα που έχουν συγγράψει επαγγελματίες ιστορικοί και, με αναγνωρισμένο από τους ομότεχνους τρόπο τεκμηρίωσης, υποστηρίζουν ωρισμένες θέσεις, δεν νοείται η ποινική τους δίωξη, διότι άλλως παραβιάζεται η συνταγματική ελευθερία έκφρασης και έρευνας. Κατά την ορθότερη άποψη, η "ελευθερία της έκφρασης" δεν επιδέχεται ερμηνεία που να την περιορίζει, παρά μόνον σε ακραίες περιπτώσεις, πχ. έκδηλη προσβολή της αξιοπρέπειας-προσωπικότητας. Η ελευθερία δε αυτή είναι η σπουδαιότερη από τις «προτιμώμενες ελευθερίες» που ο αμερικανικός λαός θεωρεί αδιαπραγμάτευτες.

Αν όμως πρόκειται για προφορικό-δημόσιο λόγο ή γραπτό που ατεκμηρίωτα δογματίζει ότι αδιάψευστα ιστορικά γεγονότα είναι αμφίβολο αν πράγματι συνέβησαν, και με τον τρόπο αυτό εν επιγνώσει αναμοχλεύει τραυματικές εμπειρίες του παρελθόντος (λόγος μισαλλόδοξος, Hassrede), τότε, σε ένα κράτος δικαίου που πασχίζει για την ειρηνική συμβίωση και την διασφάλιση της αξιοπρέπειας και της πολιτισμικής ταυτότητας του καθενός, η συμπεριφορά αυτή ενδείκνυται να αντιμετωπίζεται και ποινικά. Σχετική είναι και η υπ' αριθμ. 3/2010 απόφ. του Αρείου Πάγου (ποιν. Ολομέλεια) που υπό προϋποθέσεις δέχθηκε την ελευθερία του επιστήμονα-ιστορικού να συγγράψει βιβλίο, στο οποίο να ερμηνεύει ιστορικά γεγονότα και να αξιολογεί πράξεις προσώπων που συμμετείχαν στη διαμόρφωσή τους. Τέλος, να προστεθεί ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με την απόφασή του *Garaudy κ. Γαλλίας* (24.6.2003), δέχθηκε ότι ο Γάλλος αυτός συγγραφέας καλώς καταδικάσθηκε από ποινικό δικαστήριο για τις «αναθεωρητικές» θέσεις του στο ζήτημα του Ολοκαυτώματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

Το εκλογικό σύστημα

Κώστας Χρυσόγονος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Οι προσεχείς βουλευτικές εκλογές θα διεξαχθούν με το εκλογικό σύστημα του ν. 3231/2004, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 ν. 3636/2008. Οι παραπάνω διατάξεις προβλέπουν την αναλογική κατανομή των εδρών στους εκλογικούς σχηματισμούς (κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων), με δύο εξαιρέσεις. Πρώτο, αποκλείονται όσοι δεν έχουν ξεπεράσει το 3% του συνόλου των εγκύρων ψήφων. Δεύτερο, πενήντα βουλευτικές έδρες (αντί για σαράντα, όπως ίσχυε έως και τις εκλογές του 2009) παραχωρούνται στο κόμμα το οποίο έλαβε τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στο σύνολο της επικράτειας.

Από τις ρυθμίσεις αυτές η πρώτη είναι καταρχήν σύμφωνη με το Σύνταγμα, το οποίο κατοχυρώνει μεν την ισοδυναμία της ψήφου, ως απόρροια της δημοκρατικής αρχής (άρθρο 1) υπό την ειδικότερη έκφανση της πολιτικής ισότητας, αλλά επιτρέπει αποκλίσεις για τη διασφάλιση της κυβερνητικής σταθερότητας. Και τούτο διότι ο κατακερματισμός της Βουλής σε μια πληθώρα πολύ μικρών κομμάτων θα μπορούσε να δυσχεράνει υπέρμετρα τον σχηματισμό βιώσιμης κυβέρνησης. Μια ορισμένη προνομία του πρώτου κόμματος από τον εκλογικό νομοθέτη είναι επίσης συνταγματικά θεμιτή, εφόσον εξυπηρετεί την κυβερνητική σταθερότητα.

Δεν μπορεί όμως η προνομία να φθάνει σε τέτοιο σημείο ώστε να διαστρεβλώνεται το εκλογικό αποτέλεσμα και να πολλαπλασιάζεται υπέρμετρα η κατ' αποτέλεσμα αξία της ψήφου των ψηφοφόρων του πρώτου κόμματος. Με άλλες λέξεις, εάν το πρώτο κόμμα λάβει ένα ποσοστό της τάξης του 40% των εγκύρων ψήφων, τότε η προνομία του με τις επιπλέον 50 έδρες το οδηγεί στην απόλυτη κοινοβουλευτική πλειοψηφία και άρα εξυπηρετεί, από μια οπτική γωνία, τον στόχο της κυβερνητικής σταθερότητας (αν και η τελευταία δεν είναι τόσο αριθμητικό όσο μάλλον πολιτικό μέγεθος και θα μπορούσε, υπό προϋποθέσεις, να επιτυγχάνεται περισσότερο με τη σύμπραξη π.χ. δύο κομμάτων παρά με μια μονοκομματική κυβέρνηση, η οποία ενδεχομένως ασκεί πολιτική αντίθετη προς τη βούληση της πλειοψηφίας του λαού). Αν αντίθετα το πρώτο κόμμα έχει λάβει ένα ποσοστό της τάξεως π.χ. του 25% του συνόλου των ψήφων, τότε με τις 50 επιπλέον έδρες όχι μόνο δεν κατακτά την αυτοδυναμία, αλλά ούτε καν την πλησιάζει. Έτσι, όχι μόνο δεν ενισχύεται, αλλά μπορεί να απομακρύνεται ακόμη περισσότερο η πιθανότητα σχηματισμού βιώσιμης κυβέρνησης. Τούτο θα συμβεί εάν το πρώτο κόμμα δεν μπορεί ή δεν θέλει να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Σύνταγμα και οι προεδρικές εκλογές του 2012», Jack Balkin
- «Η συγκρουσιακή περιουσία του δικομματισμού», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Πολιτική και Σύνταγμα», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ο νομοθέτης και η ιστορία», Πέτρος Παραράς
- «Το εκλογικό σύστημα», Κώστας Χρυσόγονος

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Κωδικοποίηση νομοθεσίας - προτάσεις απλούστευσης της εφαρμογής της νομοθεσίας στο πεδίο της Ισότητας των φύλων»

επιτύχει πολιτικές συγκλίσεις με άλλα μικρότερα κόμματα, ενώ εκείνα θα μπορούσαν να συγκλίνουν μεταξύ τους.

Συνεπώς το ισχύον εκλογικό σύστημα ενδέχεται να παράγει αποτελέσματα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα. Κάτι τέτοιο, εκτός από αντιπαραγωγικό θα ήταν και αντισυνταγματικό, αφού η παρέκκλιση από την ισοδυναμία της ψήφου δεν θα δικαιολογούνταν με κανέναν τρόπο. Είναι άρα αναγκαία η τροποποίηση του εκλογικού νόμου ώστε η πρωτοδοτηση του πρώτου κόμματος να εξαρτάται από την υπέρβαση εκ μέρους του ενός ελάχιστου ποσοστού ψήφων (π.χ. 40%), ή έστω να κλιμακώνεται μειούμενη όσο χαμηλότερο είναι το ποσοστό αυτό.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 19/3/2012

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Κωδικοποίηση νομοθεσίας - προτάσεις απλούστευσης της εφαρμογής της νομοθεσίας στο πεδίο της Ισότητας των φύλων»

Αντικείμενο του έργου αποτελεί η κωδικοποίηση, βελτίωση και απλούστευση των κανονιστικών ρυθμίσεων στο πεδίο της Ισότητας των φύλων, προκειμένου να εφαρμόζονται αποτελεσματικότερα από τη διοίκηση, τα δικαστήρια και τους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Ειδικότερα, το έργο διαρθρώνεται σε τρεις φάσεις: η πρώτη περιλαμβάνει τη διοικητική κωδικοποίηση του συνόλου των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων του ελληνικού και του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου που αφορούν τόσο άμεσα όσο και έμμεσα την Ισότητα των φύλων, η δεύτερη φάση τη συλλογή νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει σχέση με τον τρόπο εφαρμογής της νομοθεσίας για την Ισότητα των φύλων και η τρίτη φάση περιλαμβάνει προτάσεις απλούστευσης της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Η ταξινόμηση των διατάξεων θα γίνει ανά τομέα δικαίου/δημόσιας πολιτικής και ανά ομάδα χρηστών, με στόχο την ευχερέστερη πρόσβαση στη νομοθεσία από τους αποδέκτες/ενδιαφερόμενους. Η διάρκεια του έργου είναι 18 μήνες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- Επίδοση των Συμμείκτων «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη» στον Πέτρο Ι. Παραρά, Ξενοδοχείο Divani Caravel, 4 Απριλίου 2012, ώρα 19:00
- Συνέδριο «Επικοινωνία, Τεχνολογίες και Εξουσία», Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, 24 Απριλίου 2012, ώρες 15:30-21:00

Εκδηλώσεις

- Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου και το Διεθνές Κέντρο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Libertas, διοργανώνουν τελετή επίδοσης των Συμμείκτων «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη» στον ομ. καθηγητή Πέτρο Ι. Παραρά, Επίτιμο Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, Ξενοδοχείο Divani Caravel, 4 Απριλίου 2012, ώρα 19:00.

Πρόγραμμα

- Προσφώνηση από τον Πρόεδρο της Επιτροπής επίδοσης του Τόμου κ. Εμμανουήλ Ρούκουνα, Ακαδημαϊκό
 - Παρουσίαση, κατά τα κύρια σημεία, της επιστημονικής συμβολής του τιμωμένου από τους Καθηγητές Αντώνη Μανιτάκη, Κώστα Μαυριά, Κώστα Χρυσόγονο, Ξενοφώντα Κοντιάδη και Γιώργο Κατρούγκαλο
 - Επίδοση του Τιμητικού Τόμου από τον Ακαδημαϊκό κ. Εμμανουήλ Ρούκουνα
 - Αντιφώνηση του τιμωμένου με θέμα «Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου»
-
- Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου διοργανώνει Συνέδριο με θέμα «Επικοινωνία, Τεχνολογίες και Εξουσία», 24 Απριλίου 2012, 15:30-21:00, Ινστιτούτο Goethe Αθηνών (Ομήρου 14-16)

15.30'-17.00' **Πρώτη Συνεδρίαση:** Η ψηφιακή πρόκληση για τον Τύπο, τη δημοσιογραφία και τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας

Προεδρεύων

Α.-Ι. Δ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ομιλητές

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- Συνέδριο «Επικοινωνία, Τεχνολογίες και Εξουσία», Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, 24 Απριλίου 2012, ώρες 15:30-21:00

ΕΛΣΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ, *Επ. Καθηγήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου*

«Η προστασία της επαγγελματικής ταυτότητας και των πνευματικών δικαιωμάτων του δημοσιογράφου»

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ, *Δημοσιογράφος*

«Ο ρόλος των κοινωνικών δικτύων στους αγώνες για τη δημοκρατία: από την αραβική άνοιξη στους αγανακτισμένους»

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΛΕΙΟΣ, *Αν. Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ Πανεπιστημίου Αθηνών*

«Προκλήσεις της δημόσιας τηλεόρασης σε περίοδο κρίσης»

17.00'-17.30' Διάλειμμα

17.30'-19.00' **Δεύτερη Συνεδρίαση:** Ρυθμιστικές αρχές: η συνάρθρωση των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων στην ψηφιακή εποχή

Προεδρεύων

ΞΕΝΟΦΩΝ ΚΟΝΤΙΑΔΗΣ, *Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Επιστ. Δ/ντής Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου*

Ομιλητές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ, *Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών, Νομικός Σύμβουλος στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων*

«Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων»

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΙΤΛΕΤΤΟΝ, *Νομικός ελεγκτής στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα*
«Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, *Δ.Ν. Δικηγόρος, Ειδικός Επιστήμονας στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης*
«Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης»

19.00'-19.30' Διάλειμμα

19.30'-21.00' **Τρίτη Συνεδρίαση:** Το οπτικοακουστικό περιεχόμενο ως αντικείμενο ρύθμισης

Προεδρεύων

ΝΙΚΟΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ, *Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών*

Ομιλητές

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΕΧΡΗΣ, *Δ.Ν., Ειδικός Επιστήμονας Εθνικού*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- Συνέδριο «Επικοινωνία, Τεχνολογίες και Εξουσία», Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, 24 Απριλίου 2012, ώρες 15:30-21:00

Νέα βιβλία

- «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη. Σύμμεικτα προς τιμήν του Καθηγητή Πέτρου Ι. Παραρά», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2012, 1.200 σελ.

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης

«Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο των οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων (διαφήμιση, χορηγία, τηλεπώληση, τοποθέτηση προϊόντων κ.λπ.)»

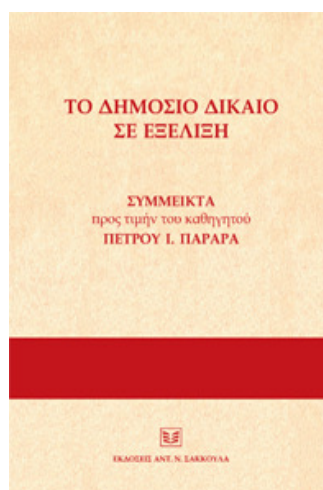
ΜΑΡΙΝΑ ΡΗΓΟΥ, Δημοσιογράφος, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Πάντειο Πανεπιστήμιο

«Διαδίκτυο και προστασία ιδιωτικότητας»

ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΣΑΚΥΡΑΚΗΣ, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
«Η ανωνυμία στο διαδίκτυο»

Νέα βιβλία

- «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη. Σύμμεικτα προς τιμήν του Καθηγητή Πέτρου Ι. Παραρά», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2012, 1.200 σελ.

Υπό την αιγίδα του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου δημοσιεύθηκε ελληνόγλωσσος Τιμητικός Τόμος για τον Επίτιμο Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και Ομότιμο Καθηγητή Πέτρο Παραρά. Ο Τόμος περιλαμβάνει 53 μελέτες Ελλήνων νομικών, που εμβαθύνουν σε επιμέρους ζητήματα δημοσίου δικαίου, αρκετά από τα οποία έχουν απασχολήσει στο παρελθόν και τον τιμώμενο. Ενδεικτικά, στη θεματολογία του Τόμου περιλαμβάνονται ζητήματα κυριαρχίας, δικαστικής προστασίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων, η νομική αξιολόγηση του Μνημονίου Ι, η καταπολέμηση της

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Νέα βιβλία

- «Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη. Σύμμεικτα προς τιμήν του Καθηγητή Πέτρου Ι. Παραρά», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα,, Αθήνα-Κομοτηνή, 2012, 1.200 σελ.

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

τρομοκρατίας, η διάκριση των λειτουργιών, το Κράτος Δικαίου, η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, η κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων, οι Ελληνίδες μουσουλμάνες υπό τον νόμο του Ισλάμ, τα θεμελιώδη δικαιώματα ανάμεσα στην ελευθερία και την ασφάλεια, οι διεθνείς οργανισμοί στη νομολογία της ΕΣΔΑ, δικαιώματα του ανθρώπου και μεταναστευτική πολιτική, τα θρησκευτικά σύμβολα στην εκπαίδευση, τα θεμελιώδη δικαιώματα μετά τη Συνθήκη της Λισσαβώνας.